

Stem van het stille kind

Colofon

ISBN: 978 90 8954 987 7

1e druk 2017

© 2017, Marieke de Jong

Uitgeverij Elikser

Ossekop 4

8911 LE Leeuwarden

www.elikser.nl

Vormgeving omslag en binnenwerk: Evelien Veenstra

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op wat voor wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur en de uitgeverij.

This book may not be reproduced by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the author and the publisher.

Stem van het stille kind

Marieke de Jong

Inhoud

Over de auteur	7
Intentie	7
Voorwoord	11
Hoofdstuk 1	
1981 t/m 1984	13
Melanoom	17
Actueel thema	19
Hoofdstuk 2	
1985 t/m 1989	22
Teveel geluid	27
Actueel thema	28
Hoofdstuk 3	
1990 t/m 1993	33
Ik wacht...	35
Flashback	37
De bril	38
Actueel thema	41
Groep acht	44
Actueel thema	50
Hoofdstuk 5	
1994 t/m 1997	53
Onderbouw middelbare school	53
Bovenbouw middelbare school	57
Voorbeeld doet volgen	62
Actueel thema	80
Hoofdstuk 6	
1998	85
Oma Euverman	86
11 november 1998	88
Actueel thema	93

Hoofdstuk 7	
1999 t/m 2002	95
Actueel thema	101
Hoofdstuk 8	
2003 t/m 2006	105
Estafettestokje	119
Actueel thema	120
Hoofdstuk 9	
2007 t/m 2010	122
Actueel thema	127
Hoofdstuk 10	
2011 t/m heden	131
Brief aan mijn vader	134
Actueel thema	138
Hoofdstuk 11	
Mijn HELDEN	145
Opa's en oma's	145
Ooms en tantes	146
Meneer Thenú	147
Mijn turnlerares	147
Buren	148
Schoonfamilie	148
Terence	149
Dave	149
Hoofdstuk 12	
Wat ga jij morgen anders doen?	151
Dankwoord	153

Over de auteur

Mijn naam is Marieke de Jong - Euverman. Op het moment van schrijven ben ik 36 jaar, moeder van een dochter van veertien en een zoon van elf. Ik ben negentien jaar samen met Terence, waarvan veertien jaar getrouwd.

Als thema voor dit boek heb ik gekozen voor kindermishandeling en de gevolgen hiervan, die nu nog steeds een actueel thema kunnen zijn. Mijn thema, maar ook van vele anderen. De titel van dit boek symboliseert mijn intentie, de foto op de omslag is van mij, waar ik twee jaar oud ben en staat voor mij symbool voor wie ik in de kern nog steeds kan zijn.

Intentie

Kindermishandeling is vandaag de dag een complex probleem. Ik wil je een kijkje geven in mijn leven als kind dat te maken heeft gehad met verschillende aspecten van kindermishandeling, de gevolgen hiervan en hoe dit in mijn dagelijkse leven nog uiting kan geven in gedrag, gevoel en emoties. Ik neem je mee in de wereld van angst, eenzaamheid en overleven. Maar ik geef je ook de ontwikkeling van kracht, talent, groei en inspiratie. Mijn doel is niet om mij te beperken tot mijn persoonlijke verhaal. Niet omdat mijn ervaringen er niet mogen zijn maar omdat er een veel groter belang ligt in het delen ervan.

Mijn verhaal had zomaar jouw verhaal kunnen zijn. Mijn verhaal kan zomaar het verhaal zijn van iemand die heel dicht bij je staat. Mijn verhaal kan zich afspelen achter elke geslo-

ten deur waar je dagelijks langs loopt. Mijn verhaal heeft als grootste doel om een stem voor alle kinderen te zijn die in een onveilige situatie verkeren. Onveilig gisteren, vandaag en morgen. Maar ik deel ook graag wie het verschil voor mij als kind heeft kunnen maken, hoe dat werd gedaan en hoe ik daar vandaag de dag nog de vruchten van pluk.

Ik hoop dat het delen van dit verschil het inzicht geeft dat iedereen, ongeacht leeftijd, beroep of omgeving, een wereld van verschil zijn in het leven van een kind!

Wanneer er vermoedens zijn;
Zorgen over het welzijn van een kind.
Wat doe ik dan om mijn zorgen hierin te ontlasten?
Laat ik het mijn gedachten passeren?
Constateer ik hierbij dat ik niet weet wat ik moet doen?
Ben ik bang voor wat ik zal veroorzaken?
Dat ik me ergens mee bemoei wat niet mijn zaken zijn?
Of neem ik actie door het delen van mijn zorgen?
Door van betekenis te zijn voor dit kind?

Voorwoord

Op het moment dat ik ervoor heb gekozen dit boek te schrijven heb ik al heel wat diepe dalen, maar ook hoogtepunten gekend en heb ik net een tweesplitsing achter mij gelaten door de keus te maken voor het pad dat mij rust geeft. Het pad waarop ik over hobbels bleef gaan en dat alarmbellen uit het verleden liet rinkelen heb ik zo goed en zo kwaad als mogelijk, achter mij gelaten. Voor ik daar kon komen heb ik behoorlijk wat situaties gekend die me als in een spiegel confronteerden met gedrag en gedachten, ontstaan in mijn jeugd. Ik heb er lange tijd voor gekozen om me een slachtoffer te voelen en hiernaar te handelen, in plaats van mijn ervaringen om te zetten in kracht. Uiteindelijk en eindelijk ben ik in staat om terug te gaan naar de pijn van het kindzijn, zonder dat ik me hier nog overtuigend door kan laten leiden. Maar naast de pijn zie ik ook de mooie momenten waar ik kracht uit kan halen, herinneringen die ik koester en die mij een glimlach op mijn gezicht bezorgen. Zo'n glimlach die ik in mijn buik voel kriebelen, waarna er een warme gloed door mijn bovenlijf glijdt en mijn hart open lijkt te gaan. Ken je dat?

Ik vergelijk het met een snik die ik lang in heb moeten houden, die uiteindelijk in volle overtuiging uiting weet te geven aan mijn gevoel. Alleen is het nu geen snik, maar een gevoel van euforie dat ik graag wil delen, door via een glimlach uiting te geven aan de puurheid van wat ik voor me zie. Geluismomenten tussen de brokstukken van een oorlog die gewoed heeft achter gesloten deuren.

Voor het schrijven van een zo eerlijk en kwetsbaar mogelijk boek heb ik vele malen contact moeten maken met het meisje dat ik was, in situaties waarin ik me niet kon verwe-

ren. Momenten waar ik niet altijd even graag naar toe wilde maar die me toch een boost gaven om die confrontatie aan te gaan, zodat ik op een podium kon gaan staan en elk kind kan vertegenwoordigen dat maar al te graag wil vertellen wat er in hem/haar omgaat maar dit niet kan, niet durft, niet mag of dat om wat voor reden dan ook geen woorden weet te geven aan de situatie waarin hij of zij verkeert. Een eenzame weg die ook ik heb bewandeld.

Teruggaan in de herinneringen was soms behoorlijk vermoeiend en heeft tijd gekost, waardoor ik in een tijdsbestek van twee jaar er ook soms bewust voor heb gekozen om even afstand van het schrijven te nemen. Er kwamen bijzonder veel herinneringen naar boven die ik totaal vegeten was, waaronder positieve momenten die me een nieuw inzicht en een andere draai aan mijn leven hebben gegeven. Erg grappig om te ervaren hoe vol je hoofd ineens kan zijn zodra je een deurtje hebt geopend!

Ik heb het bij het schrijven zoveel mogelijk bij heldere herinneringen gelaten, wat heeft geresulteerd in soms korte schetsen van een situatie omdat ik niet verder kon komen dan een bepaalde situatie. Daarom heb ik het boek aangevuld met wat meer achtergrondinformatie, zonder het thema uit het oog te verliezen. Tijdens het lezen zal het je opvallen dat ik gebruik maak van alleen een hoofdletter in plaats van de naam van de persoon die ik omschrijf. Namen noem ik niet, om de privacy van de omschreven personen te waarborgen. De personen die ik wel volledig bij naam noem hebben hier toestemming voor gegeven.

Ik neem je mee naar het begin ...

Hoofdstuk 1

1981 t/m 1984

Ik ben geboren op 26 maart 1981 in Hengelo, Overijssel, als tweede telg van een gezin met vier kinderen. Tien maanden jonger dan mijn zus, drie jaar ouder dan mijn broertje en negen jaar ouder dan mijn zusje.

Ons gezin is van kerkelijke komaf, gereformeerd vrijgemaakt. Ik werd binnen de religieuze normen en waarden van deze godsdienst opgevoed en wist niet anders dan dat naast mijn eigen vader, God de vader was van elk mens op aarde. We gingen op zondag twee keer naar de kerk, voor elke maaltijd was er een gebed, om nadien af te sluiten met een stuk uit de bijbel en wederom een gebed. Van foto's kan ik me nog herinneren dat bruin en oranje de kleuren van de jaren tachtig waren, ons huis was dan ook ingericht in deze stijl, net als vele andere woningen.

Mijn moeder droeg vaak lange jurken met bloemetjesmotief of een rok met een blouse erop. Meestal met van die pofmouwtjes, die ik lange tijd fantastisch charmant vond omdat ze net wat meer met de schouders deden dan zo'n verschrikkelijk jasje met schoudervullingen die je eruit lieten zien alsof je een bodybuilder bent.

Mijn vader droeg ribbroeken met een overhemd, net als veel mannen in die tijd en liep voornamelijk op klompen. Klompen die een geluid maakten dat me nog lang is bijgebleven. Je wist in ieder geval altijd wanneer hij aan kwam lopen en aan de manier waarop zijn klompen de grond raakten, wist ik exact in te schatten in wat voor bui hij was. Mijn

vader praatte vrij luid vanwege gehoorproblemen en was een aanwezige man met felle, groene ogen die je ziel konden doorboren.

Ik was een kind met weinig haar tot aan mijn eerste levensjaar en heb nog jaren aan moeten horen dat mijn haar pas is gaan groeien toen ik bij mijn opa en oma op de kop in de hondenpoep ben gaan staan. Hilarisch natuurlijk en uiteraard de perfecte herinnering om op te rakelen, met de heerlijk ondeugende lach van mijn oma er achteraan.

Van mijn peuterjaren kan ik me echter niet heel veel herinneren. Ik weet van mijn moeder dat ik ondernemend was, spontaan en een spring-in-'t-veld. Een meisje dat vaak met gretig enthousiasme ergens op reageerde. Toch weet ik ook van haar dat het schreeuwen van mijn vader al is begonnen toen ik nog maar een kindje van zes maanden was. Omdat ik me dit niet kan herinneren is het slechts een aanname dat dit daadwerkelijk zo is geweest. Niet om te zeggen dat mijn moeder geen gelijk heeft in haar observeringen, maar om zo dicht mogelijk bij mijn eigen waarheid op basis van herinneringen te blijven.

Mijn eerste heldere herinnering die ik heb als kind is dat er thuis spanningen voelbaar waren.

Ik was hooguit drie maar weet nog heel sterk dat ik een beklemmend gevoel op mijn borst had wanneer ik thuis was. Het idee van alertheid op een onverwachte knal die een opgeblazen ballon kan veroorzaken als deze knapt.

Buiten het beklemmende, drukkende gevoel kan ik me van die leeftijd niets anders herinneren dan dat ik een fijn thuis had met mijn vader, moeder, zus en een vriend van mijn ouders, ik noem hem W, die bij ons woonde. Ik heb maar weinig foto's maar op de foto's te zien was ik een vrolijk meisje met een lekkere, rode blos op haar wangen. Geen bijzonder-

heden vastgelegd in die paar momenten, terwijl de gaten in de deuren een duidelijk andere indruk achter hebben gelaten.

Buitenshuis daarentegen heb ik me al vroeg niet veilig gevoeld. Ik was wel vaker buiten aan het spelen, alleen met een fiets of een skelter. Zo ook die keer dat ik op een blauwe skelter aan het rondrijden ben. Tot ik op een pleintje kom dat tussen twee flatgebouwen ligt, als scheiding tussen de twee gebouwen. De grote flatgebouwen hebben voor elk woningblok een stenen trap naar de ingang. Op één van de trappen staat een man toe te kijken. De ene voet hoger dan de andere, leunend op de leuning van de trap voor zijn flat. Een licht gestoppelde kin die spits naar voren steekt, twee felle ogen die tegenwoordig alle alarmbellen bij me zouden laten rinkelen. Hij kijkt en observeert. Op het moment dat ik terugkijk vraagt hij mij om binnen te komen, want hij heeft een snoepje. Vol vertrouwen ga ik op zijn verzoek in en stap parmantig het flatgebouw binnen om een snoepje te halen. Niet wetende dat deze man geen goede bedoelingen heeft en uit lust een kind naar binnen vraagt. Wat zal hij gedacht hebben op het moment dat mijn kleine voetjes de skelter tot stilstand brachten en mijn groene ogen in zijn ogen keken? Wanneer ik in zijn woning ben en de man de deur achter mij sluit, vraagt hij mij met een spekje in zijn handen of ik eerst mijn vagina wil laten zien, want dan heb ik wel een snoepje verdiend. Ik ben drie. Weet ik veel dat zijn verzoek ongepast is! Ik laat mijn broek zakken, kijk zelf ook even naar mijn plasser en pak vervolgens het spekje van de vreemde meneer aan. Het volgende beeld is dat ik weer buiten aan het fietsen ben. De blauwe skelter staat nog netjes geparkeerd voor de betonnen trap en alsof er niks is gebeurd ga ik weer op in mijn spel. Hierna is het leeg. Ik heb dan ook geen flauw

idee of er zich meer heeft afgespeeld en kan me alleen bezig houden met vermoedens vanuit een onderbuikgevoel, maar die vind ik te vaag om te onderzoeken of voor waar aan te nemen.

En ja, ik was zeer zeker het ondernemende grietje zoals mijn moeder me omschrijft.

Ondernemend, zoals op het moment dat mijn ouders boodschappen gingen doen bij de Aldi op een zonnige zaterdagmiddag. Ik weet nu pas waar die Aldi destijds zat, maar op driejarige leeftijd had ik geen flauw benul van richting en ging samen met mijn zus, een poosje nadat zij waren vertrokken, mijn ouders achterna. Ik weet nog precies dat onze huisgenoot W. zijn auto stond te poetsen. Gewend dat we naar buiten gingen om te spelen, ons groetend tussen het natmaken van de spons met zeepsop door, niets vermoedend van waar we naar op zoek waren. Daar gingen we met z'n tweetjes. Op onze missie om pa en ma op te zoeken en met hen boodschappen te gaan halen!

We liepen uren voor mijn gevoel. Dat kan ook niet anders met die kleine beentjes van de opdonder die ik was, maar uiteindelijk waren we ver uit de buurt van het huis waar we woonden. Ik heb de afstand onlangs opgezocht van de route die we af hebben gelegd, daardoor weet ik dat we twee kilometer hebben gelopen, voor iemand ons opmerkte en wist dat er iets niet klopte. Ik rij nog regelmatig met de auto langs het kruispunt waar we door een bezorgde bewoner op werden gemerkt. Dichtbij de drukke weg aan het spelen in een berg met bladeren, helemaal vergeten waarom we onze wandeltocht waren gestart. Grappig hoe die herinnering nog steeds erg levendig is: Het moment dat de vrouw de politie gebeld heeft. Het moment waarop ze ons een rolletje mentos in onze knuistjes drukte. Het moment dat de politie ons op

komt halen om ons naar huis te brengen. Daar zit ik dan. Achterin de politiewagen, onder de indruk van de geluidjes die uit de portofoon mijn richting op komen. De pratende auto. Wat een avontuur!

Mijn ouders zijn zich rot geschrokken om ons uitstapje. Maar na de knuffels, bezorgde woorden en na het vertrek van de agenten was het ijzingwekkend gespannen in huis. Ik was nog vol van de adrenaline van het avontuur met mijn zus, wildenthousiast over de agenten die ons op kwamen halen, stilletjes genietend van de spannende momenten achterin die wagen. Toen ik in bed lag hoorde ik het gedempte geluid van verwijten over ons gedrag en het dichtslaan van deuren, waarbij ik dondersgoed wist dat het uitstapje, hoe leuk ik het ritje in de politiewagen ook vond, niet bepaald werd gewaardeerd.

Melanoom

Mijn derde levensjaar bracht een orkaan van belevenissen met zich mee en zo moest ik onder het mes, waarbij een melanoom werd verwijderd. Een melanoom is een vorm van huidkanker en ik had een vlek zo groot als een volwassen vuist op mijn onderrug, aan de rechterkant. Ik word er nog regelmatig aan herinnerd wanneer het litteken dat een kwart van mijn onderrug bekleedt begint te jeuken of een pijnlijke steek geeft bij weersveranderingen. Toch heb ik geen vervelende herinnering aan de ziekenhuisopname. Integendeel. Ook hier bleek ik een meisje met een ondernemend karakter te zijn die de slaapzaal op de kop wist te zetten met spontane acties.

Het ziekenhuis waar ik destijds opgenomen werd heeft veel

indruk op me achtergelaten. Ik zie zo af en toe nog beelden en bekijk dan enorm hoge, rode deuren, een slaapzaal zo groot als een voetbalveld en verpleegsters in een wit uniform, met zo'n klapper in de hand. De immensheid van dit geheel is natuurlijk een herinnering van een kind van drie maar ik blijf het ergens geniaal vinden dat ik juist dat beeld nog in mijn hoofd heb. Een soort van Alice in Wonderland idee waarbij alles is zoals het is, maar niks is zoals het lijkt. En ik ben er eerlijk gezegd verzot op geraakt omdat ik ook geen nieuwe herinnering kan creëren aangezien het Gerardus Majellaziekenhuis in 1990 werd gesloten en het gebouw volledig is gesloopt.

In plaats hiervan zijn woningen gekomen, die als geheel complex de naam Gerardus Majella dragen. Ondanks de ingreep die ongetwijfeld een behoorlijke impact heeft gehad op ons gezin, wist ik de boel flink op stelten te zetten. Zo klom ik uit het ledikantje waar ik in sliep (in de slaapzaal zo'n drie à vier ledikanten op een rij en aan de overkant dezelfde opstelling) om met een rood gekleurd stuiterballetje tegen de muren aan te gooien.

De kinderen die bij mij op de zaal waren schoten dan over-eind en giechelden van plezier omdat ik iets deed wat helemaal niet mocht. Om snel weer in het ledikantje te klimmen en te "slapen" wanneer een verpleegster op haar hakjes aan kwam lopen om te kijken waar dat gebonk toch vandaan kwam. Tiktak tiktak, tikketikketak! Vervolgens keek de zuster op de slaapzaal verbaasd om zich heen, niet wetende wie van de kinderen rumoer had veroorzaakt terwijl er goed gerust moest worden. Wanneer dit beeld zich afspeelt in mijn hoofd, verschijnt er automatisch een lach op mijn gezicht en besef ik dat ik mijn pure kind-zijn heerlijk heb kunnen laten gaan en hierbij genoot van mijn ondeugende acties!

Op 3 augustus 1984 werd in ons gezin een jongetje, ik noem hem hier R., geboren. Ik kan me zijn geboorte niet herinneren en weet daarom ook niet of hij voor of na het avontuur met mijn zus of de operatie is geboren. Maar natuurlijk wel vet leuk, een jochie tussen de twee meiden!

Ongetwijfeld heb ik met mijn vingertjes in zijn gezichtje geprikt om te kijken of het echt geen pop was of heb ik mijn handje over zijn bolletje laten glijden om zijn zachte huidje te aaien.

Actueel thema

Ik kan me nog steeds herinneren op welk kruispunt mijn zus en ik werden opgevangen door de aardige mensen. Elke keer als ik daar langs rij met de auto verschijnt er automatisch een glimlach op mijn gezicht. Zie ik voor me hoe ik achterin de politiewagen zit en de geluidjes in me opneem die bij de agenten vandaan komen. Heb ik denkbeeldig weer dat rolletje mentos in mijn hand en zwaai ik vrolijk gedag zodra we onze weg naar huis beginnen.

Af en toe vraag ik me stilletjes af of de beste mensen daar nog wonen, maar bedenk me dan dat we inmiddels alweer 33 jaar verder zijn en dit hoogstwaarschijnlijk niet het geval is. Als ze er wel nog wonen, vraag ik me af of ze nog zullen weten dat er twee kleine meisjes voor hun huis in een gevaarlijke situatie verkeerden en hoe ze het zullen vinden dat ik, nu als volwassen vrouw en moeder van twee kinderen nog steeds weet dat de zorgzame en liefdevolle opvang indruk op me maakte. Dat ik dankbaar ben voor de alertheid van twee vreemden en de zorg die ze droegen voor onze veiligheid!

Ik ben gelukkig nog steeds het ondernemende spontane type

dat ik als jong kind ook al was. Ik kan met enorm veel enthousiasme reageren op iets wat me interesseert en daarbij kan mijn reactie aanstekelijk werken op mensen om me heen. Ik loop nog steeds in zeven sloten tegelijk maar hou me wel bezig met activiteiten waar ik energie uit weet te halen. Zo ben ik vrijwilliger bij Scouting Nederland waar ik op verschillende manieren invulling aan geef. Ik ben vrijwilliger bij No Kidding, stop kindermishandeling waarbij ik me inzet door middel van een preventieve werkwijze om bewustwording te creëren en laagdrempelige handvatten aan te reiken aan de omgeving van een kind dat in een onveilige situatie verkeert, zonder in grote oplossingen te hoeven denken. Deze maatschappelijke beweging is een erg welkome aanvulling op mijn leven gebleken en na het volgen van een interne opleiding ben ik nu ambassadeur voor No Kidding en inzetbaar voor het geven van workshops. Later hierover meer.

Vorig jaar ontdekte ik een talent, dat steeds meer vorm begint te krijgen, namelijk fotografie. Na een gesprek met mijn goede vriend Dave testte ik zijn camera eens uit met mijn dochter voor de lens en ik bleek oog te hebben voor detail. Dat terwijl ik in eerste instantie ervan overtuigd was dat fotografie toch echt niet iets voor mij kon zijn. Het zicht van Dave op emotie en natuur vind ik fantastisch om te aanschouwen, maar ik zag dat als zijn talent, niet het mijne. Niets is minder waar. Eenmaal door het kleine venstertje kijkend, ervaren dat de wereld om mij heen als een ruisende wind langs me heen waait en ik alleen maar hoeft te focussen op dat ene kleine detail dat ik graag terug wil zien op een afdruk, ben ik inmiddels van fotograferen gaan houden en realiseer ik me dat ik hierin een bepalende factor ben, om herinneringen op de gevoelige plaat vast te leggen. Het is